
La Gramàtica de la llengua catalana de l'IEC

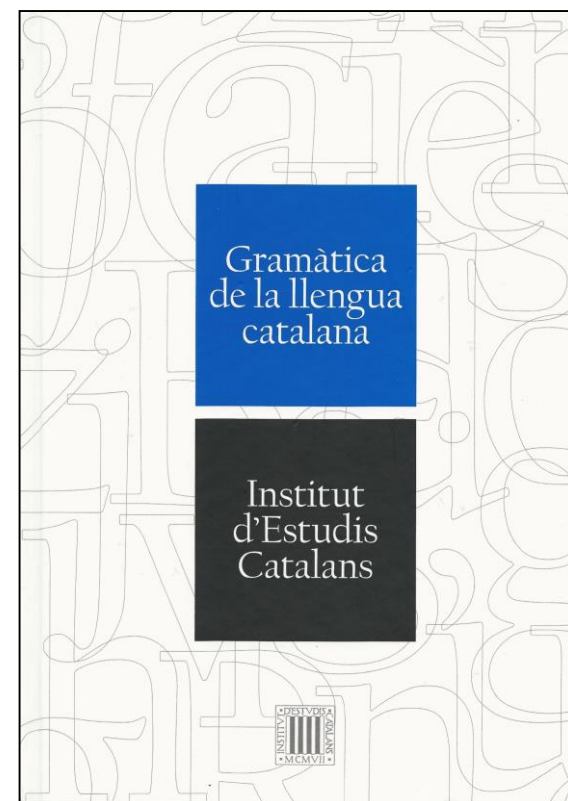
**Neus Nogué Serrano
Universitat de Barcelona**

Santa Coloma de Gramenet, 22 de febrer del 2017

De què parlarem

---

1. Antecedents
2. Els retocs en l'ortografia
3. Característiques generals de la GIEC
4. Exemples
5. Comentaris finals

1. Antecedents

Normativa del català (Pompeu Fabra → IEC)

- **1913:** *Normes ortogràfiques* → **2017:** *Ortografia catalana* (OC)
- **1918/1933:** *Gramàtica catalana* → **2016:** *Gramàtica de la llengua catalana* (GIEC)
- **1932:** *Diccionari general de la llengua catalana* → **1995/2007:** *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC)

2. Els retocs en l'ortografia

- **Els famosos 15 diacrítics:** *bé/be* (i *béns/bens*), *déu/deu* (i *déus/deus*), *és/es*, *mà/ma*, *més/mes*, *món/mon*, *pèl/pel* (i *pèls/pels*), *què/que*, *sé/se*, *sí/si*, *sòl/sol* (i *sòls/sols*), *són/son*, *té/te*, *ús/us*, *vós/vos*.
- *ex-directora general, anti-nord-americà...*
- *arrítmia, correferent, otorrinolaringòleg, ornitorrinc...*
- *l'anormalitat, l'agramaticalitat...*

3. Característiques generals

---

1. Va de la **descripció** a la **prescripció**.
2. Té en compte la **variació geogràfica**: el català de tot el territori. Norma a vegades **polimòrfica**.
3. Té en compte la variació funcional: els diferents **registres (informal-formal, oral-escrit, espontani-elaborat, general-especialitzat...)**.
4. Correcte/incorrecte → **Adequat/inadequat**.
5. Normes **completades** o **més ben explicades**.

→ **CANVI IMPORTANT EN LA CONCEPCIÓ DE LA NORMA**

4. Perífrasis d'obligació (*haver de*)

- *Tenir de* + INF: “ha perdut vitalitat i no s’usa en registres formals”.
  - *Tenim de fer moltes coses encara*
- *Deure* + INF: “es manté en els parlars valencians [...]. En la resta de l’àmbit lingüístic, [...] es manté en casos més o menys fixats”.
  - *Els fills deuen obeir els pares*
  - *Podem i devem criticar els polítics corruptes*
- “**No són acceptables** les construccions «*tenir que* + infinitiu» o «*haver-hi que* + infinitiu»”

4. Duplicació amb *li* (1)

“a) La duplicació és molt freqüent en tots els registres amb els verbs psicològics, amb els que expressen necessitat o obligació i amb verbs com *acudir-se*, *passar* o *succeir*, entre altres”

- *Aquest minuet **li** agradava molt **a la meva professora de piano***
- ***A quina amiga teva no li repugna l'olor de vinagre?***
- *Si no ho fas tu, **li** tocarà fer-ho **a un altre***
- *Aquestes coses només **li** passen **al teu home***

4. Duplicació amb *li* (2)

“*b)* Les oracions amb verbs ditransitius tendeixen a admetre la presència del pronom [...], especialment en valencià i en les zones urbanes del Principat de Catalunya, sobretot en la parla dels joves [...]. No obstant això, **en els registres formals s’evita aquesta duplicació**”

- *El mestre (li) va preguntar la lliçó a la Sara*
- *La mare (li) va dir al Pau que callés*

4. Preposicions *per* i *per a* davant d'infinitiu de finalitat

---

(1. Criteri tradicional, el de Pompeu Fabra)

2. “ús de *per a* davant d'infinitiu, d'acord amb els parlars que diferencien les dues preposicions”

- *Aquesta pega servirà **per a** enganxar plàstic*

3. “o bé l'ús de *per*, d'acord amb els parlars que sols usen aquesta preposició”

- *Aquesta pega servirà **per** enganxar plàstic*

4. Altres usos de la preposició *per a*

- *Aquest líquid va molt bé **per a** les taques*
- *Fa uns peücs **per al** nadó* (destinació)
- *L'esglaó és massa alt **per a** les persones amb dificultats* (àmbit d'aplicació d'una cosa)
- *Haurem de deixar les sessions **per a** l'any que ve / demà / d'aquí (a) una hora / quan pugui / havent dinat / dilluns* (límit temporal)
- ***Per als** / **pels** sindicats d'agricultors, certs cultius ja no són competitiu* (opinió, punt de vista)

4. Un cas de concordança

- *La majoria (dels teus companys) no hi **estarà/estaran** d'acord*
- *La meitat (dels comensals) no **va/van beure** vi*
- *Una dotzena de roses blanques **adornava/ adonaven** aquell racó de la sala*

Gcc (Aurora Bel): “En l'ús espontani hi ha tendència a fer prevaldre la concordança pel sentit.”

4. Locucions diverses

- *Degut a:*
  - *S'ha hagut de suspendre el partit **degut a** les inundacions*
- *Això no obstant / No obstant això / No obstant:*
  - *Els exàmens dels diferents grups han de ser simultanis. **Això no obstant / No obstant això / No obstant**, es pot fer alguna excepció si cal*
- *A mitjan / mitjans de, a principi(s) de, a començament(s) de, a final(s) de, a la darrera de, a les acaballes de*
- *A nivell de* → expressions més precises:
  - **A nivell d'universitats** → **A les universitats** hi ha malestar

5. Comentaris finals

- La GIEC, una gramàtica per al segle XXI: una concepció diferent de la norma, que parteix de la descripció i que té en compte la variació.
- Estil expositiu clar i natural.
- Exemples “normals” (DIEC i [CTILC](#)).
- La *Gramàtica essencial de la llengua catalana*.
- Blog [En altres paraules](#).

“Quan jo vaig proposar, a la Secció Filològica de l’Institut d'Estudis Catalans, de suprimir la lletra *h*, **va ésser qüestió de dos minuts: semblava que hi havia d’haver una catàstrofe**. Si per canviar la *y* en *i* i per suprimir la *h* final d'*amich* i *blanch* hi ha hagut **dotze anys de renyines** entre reformistes i antinormistes, calculeu el que hauria passat si s’hagués aconseguit la supressió absoluta de la *h*, que és **una lletra que fa dos mil anys que no es pronuncia**”

Pompeu Fabra, curs 1934-35, p. 835.
(Citació gentilesa de M. Rosa Lloret.)

Moltes gràcies!